

REPUBLIKA HRVATSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE
Z A G R E B

Broj: I Kž 38/2019-9

U I M E R E P U B L I K E H R V A T S K E
P R E S U D A

Vrhovni sud Republike Hrvatske, u vijeću sastavljenom od sudaca Vrhovnog suda Vesne Vrbetić kao predsjednice vijeća te Ratka Šćekića, Dražena Tripala, Žarka Dundovića i Melite Božičević-Grbić kao članova vijeća, uz sudjelovanje više sudske savjetnice Ive Lovrin kao zapisničarke, u kaznenom predmetu protiv optuženog I. K., zbog kaznenog djela iz članka 111. točke 3. Kaznenog zakona ("Narodne novine", broj 125/11., 144/12., 56/15., 61/15. - ispravak i 101/17. - dalje u tekstu: KZ/11.), odlučujući o žalbama državnog odvjetnika i optuženika podnesenim protiv presude Županijskog suda u Zagrebu od 5. prosinca 2018. broj K-56/2018, u sjednici održanoj 20. ožujka i 6. studenog 2019.,

p r e s u d i o j e:

I. Prihvaća se žalba državnog odvjetnika, preinačuje se pobijana presuda u odluci o kazni na način da se optuženi I. K. za kazneno djelo iz članka 111. točke 3. KZ/11. zbog kojeg je prvostupanjskom presudom proglašen krivim, na temelju istog zakonskog propisa osuđuje na kaznu dugotrajnog zatvora u trajanju od 21 (dvadeset i jedne) godine, u koju kaznu mu se, na temelju članka 54. KZ/11., uračunava vrijeme uhićenja i vrijeme provedeno u istražnom zatvoru od 20. svibnja 2018. pa nadalje.

II. Odbija se kao neosnovana žalba optuženog I. K. te se u pobijanom, a nepreinačenom dijelu potvrđuje prvostupanjska presuda.

Obrazloženje

Županijski sud u Zagrebu presudom broj K-56/2018 od 5. prosinca 2018. proglasio je krivim optuženog I. K. što je počinio kazneno djelo protiv života i tijela, teško ubojstvo iz članka 111. točke 3. KZ/11. te ga je na temelju istog članka osudio na kaznu zatvora u trajanju od 18 (osamnaest) godina, u koju kaznu mu je na temelju članka 54. KZ/11. uračunato vrijeme uhićenja i vrijeme provedeno u istražnom zatvoru od 20. svibnja 2018. pa nadalje.

Na temelju članka 148. stavka 6. Zakona o kaznenom postupku ("Narodne novine", broj 152/08., 76/09., 80/11., 121/11. - pročišćeni tekst, 91/12. - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 143/12., 56/13., 145/13., 152/14. i 70/17. - dalje u tekstu: ZKP/08.) optuženi I. K. je oslobođen obveze naknade troškova kaznenog postupka iz članka 145. stavka

2. točke 1. do 6. ZKP/08. te nagrade i nužnih izdataka za branitelja postavljenog po službenoj dužnosti.

Protiv te presude žalbu je podnio državni odvjetnik zbog odluke o kazni, s prijedlogom da Vrhovni sud Republike Hrvatske prihvati žalbu te preinači pobijanu presudu na način da izrekne kaznu zatvora u duljem trajanju te optuženi I. K. putem branitelja F. R., odvjetnika, također zbog odluke o kazni, s prijedlogom da se pobijana presuda preinači na način da se optuženiku izrekne blaža kazna.

Odgovor na žalbu državnog odvjetnika podnio je optuženi I. K. putem branitelja F. R., odvjetnika, s prijedlogom da Vrhovni sud Republike Hrvatske odbije žalbu državnog odvjetnika u cijelosti.

Sukladno članku 474. stavku 1. ZKP/08. spis je, prije dostave sucu izvjestitelju, dostavljen Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske.

Žalba državnog odvjetnika je osnovana, dok žalba optuženika nije osnovana.

Pobijajući odluku o kazni državni odvjetnik smatra da je prvostupanjski sud prilikom odmjeravanja kazne precijenio značaj olakotnih okolnosti, a podcijenio otegotne okolnosti. Smatra da se u konkretnom slučaju jedino priznanje optuženika može cijiniti kao olakotna okolnost, dok se, s druge strane, dosadašnji život optuženika, činjenica da je odrastao uz psihički bolesnu majku i oca sklonog alkoholu te smanjena ubroјivost ne mogu uzimati kao olakotne okolnosti, budući da se radi o spletu životnih okolnosti na koje on nije imao nikakvog utjecaja, kao što se ovisnost o kokainu također ne može cijiniti kao olakotna okolnost kod ovako teškog kaznenog djela. Navodi da je prvostupanjski sud u odnosu na otegotne okolnosti posebno trebao uzeti u obzir činjenicu da je optuženik i ranije činio kaznena djela s elementima nasilja, kao što su teška tjelesna ozljeda, razboјništvo i iznude, za što je višestruko osuđivan, zbog čega se, po mišljenju državnog odvjetnika, može zaključiti kako je optuženik u svojoj kriminalnoj karijeri kao višestruki povratnik napredovao od počinjenja, uvjetno rečeno, blažih kaznenih djela pa sve do najtežeg kaznenog djela protiv života i tijela. Stoga ističe da je ovu okolnost trebalo strože sankcionirati, jer dosadašnje kazne očigledno nisu utjecale na svijest i ponašanje optuženika. Također drži da je osim upornosti na strani optuženika kao otegotne okolnosti trebalo cijiniti i njegovu bešćutnost, okrutnost i iskazanu agresivnost prilikom počinjenja ovog kaznenog djela.

Nasuprot tome, optuženik smatra da prvostupanjski sud prilikom izricanja kazne nije u dovoljnoj mjeri cijenio činjenicu da se radi o osobi koja je odrastala u obitelji u kojoj su bili uobičajeni sukobi između roditelja, fizička razračunavanja i kod najmanjih konfliktnih situacija te nedostatak pozitivnih identifikacijskih uzora, da je njegov otac maltretirao njega i ostale članove obitelji, a posebno majku koja je bila i psihički bolesna. Također smatra da je u većoj mjeri trebalo uzeti u obzir činjenicu da je prilikom počinjenja ovog kaznenog djela bio u pripitom stanju i njegovu mlađu životnu dob, dok je njegovu prethodnu osuđivanost sud prvog stupnja cijenio odviše otegotnim, budući da je isti pretežito osuđivan zbog imovinskih delikata, a koja nisu srodna s kaznenim djelom koje je predmet optužbe, a što je sve identično ponovio i u izjavljenom odgovoru na žalbu državnog odvjetnika.

Ispitujući povodom žalbi državnog odvjetnika i optuženika osnovanost odluke o kazni ovaj sud je ocijenio da je prvostupanjski sud pravilno i potpuno utvrdio sve olakotne okolnosti na strani optuženika kao što su priznanje djela, njegov dosadašnji život i smanjenu ubroјivost.

Međutim, u pravu je državni odvjetnik kada tvrdi da kod utvrđivanja otegotnih okolnosti sud prvog stupnja u pobijanoj presudi, uz utvrđene otegotne okolnosti kao što su njegova dosadašnja osuđivanost i upornost kod počinjenja kaznenog djela, nije kao takve cijenio i iskazanu agresivnost, bešćutnost i okrutnost prilikom počinjenja ovog djela, a o čemu se nedvojbeno može zaključivati na temelju vrste i brojnosti ozljeda koje je tom prilikom žrtva zadobila (5 ubodnih i 1 ubodno-rezna rana).

S druge strane nije u pravu državni odvjetnik kada ističe da se smanjena ubroјivost ne može smatrati olakotnom okolnosti na strani optuženika, jer upravo zbog kombinacije specifičnih poremećaja njegove ličnosti i stanja aktualne alkoholiziranosti njegove mogućnosti shvaćanja vlastitog postupanja i vladanja svojom voljom bile su smanjene, a što je svakako bilo od utjecaja na njegovo ponašanje tijekom inkriminiranog događaja, zbog čega je i prvostupanjski sud navedenu okolnost s pravom cijenio kao olakotnu. To se također može reći i u odnosu na činjenicu odrastanja optuženika odnosno okolnost da je isti osoba koja je odrastala uz psihički bolesnu majku i oca sklonog alkoholu, koji se konstantno nasilno ponašao ne samo prema njemu već i prema drugim članovima obitelji, a što su svakako okolnosti koje su bile od utjecaja na formiranje njegove ličnosti i prihvatanje životnih i vrijednosnih stavova, a što je prvostupanjski sud također s pravom cijenio kao olakotne okolnosti.

Stoga u tom dijelu nije u pravu niti optuženik, a kada u izjavljenoj žalbi ističe da sud prvog stupnja naprijed navedene olakotne okolnosti nije cijenio u dovoljnoj mjeri te da ih nije na pravilan način vrednovao, jer upravo iz obrazloženja pobijane presude proizlazi da je prvostupanjski sud o tome itekako vodio računa te je iste na pravilan način vrednovao (5. stranica, 3. odlomak odozgo).

Slijedom navedenog sve naprijed utvrđene olakotne i otegotne okolnosti na strani ovog optuženika, u smislu članka 47. stavka 1. KZ/11., i po ocjeni drugostupanjskog suda, svakako su od utjecaja na to da kazna po vrsti ili mjeri bude lakša ili teža za počinitelja, iste su odlučne za proces individualizacije kazne i o svima njima je prvostupanjski sud trebao voditi računa prilikom odabira vrste i visine kazne i pritom ih, kako pojedinačno, tako i u njihovoj ukupnosti, pravilno vrednovati.

Slijedom navedenog, a kada se ima u vidu sve naprijed rečeno, u pravu je državni odvjetnik kada tvrdi da je prvostupanjski sud u pobijanoj presudi precijenio značaj utvrđenih olakotnih okolnosti, dok istovremeno nije u dovoljnoj mjeri cijenio i vrednovao otegotne okolnosti, a koje su postojale na strani ovog optuženika.

Pritom je prvostupanjski sud, po ocjeni suda drugog stupnja, kod utvrđivanja kaznene odgovornosti i izricanja kazne s posebnom pozornošću trebao cijiniti činjenicu da je ovo najteže kazneno djelo protiv života i tijela počinjeno prema žrtvi obiteljskog nasilja u odnosu na koju se optuženik već ranije nasilnički ponašao i to za vrijeme trajanja zaštitnih mjera zabrane približavanja, uznemiravanja te udaljavanja iz zajedničkog kućanstva, da je pritom iskazao iznimnu agresivnost i bešćutnost te na činjenicu da se u konkretnoj situaciji optuženik

ponovno pojavljuje kao počinitelj kaznenog djela s elementima nasilja, za što je već ranije u više navrata pravomoćno osuđivan. Pri tome je optuženik istovremeno ignorirao i ranije izrečene zaštitne mjere, pokazujući na taj način krajnje nepoštivanje pravnog poretka i odluka koje su nadležni organi, u odnosu na njega, već ranije donijeli u prethodnim prekršajnim postupcima.

Naime, iz izvadaka iz kaznene evidencije za optuženika (list 66-69 spisa predmeta) proizlazi da se radi o višestruko osuđivanoj osobi, do sada je u pet navrata osuđivan zbog imovinskih kaznenih djela (krađa i teška krađa), a u šesnaest navrata je osuđivan zbog različitih kaznenih djela s elementima nasilja (teška tjelesna ozljeda, razbojništvo, prijetnja, nasilničko ponašanje i iznuda).

Po ocjeni ovog suda upravo ovakva višestruka osuđivanost optuženika zbog različitih kaznenih djela s elementima nasilja, a zbog čega je u više navrata također bio osuđivan na bezuvjetne kazne zatvora, te kršenje izrečenih zaštitnih mjera ukazuju na dvije stvari koje se tiču ocjene ličnosti optuženika. Kao prvo može se zaključiti da se i u ovom konkretnom slučaju radi o optuženikovo konstantnoj i trajnoj neusklađenosti s društveno prihvatljivim normama ponašanja te da se zbog navedenog nikako ne može govoriti o eventualnom ekscesu, odnosno incidentu u njegovom dosadašnjem životu, već se radi o njegovoj opetovanoj sklonosti protupravnom postupanju, a što sve odgovara i osobinama njegove ličnosti. S druge strane očigledno je i da ranija osuđivanost i bezuvjetne kazne zatvora iz tih ranije donesenih presuda nisu u potpunosti ispunile svrhu kažnjavanja, odnosno nisu u dovoljnoj mjeri utjecale na optuženika da više ne čini kaznena djela, posebno kaznena djela s elementima nasilja, a kakvo je i ovo za koje je proglašen krivim.

Stoga, a imajući u vidu naprijed navedeno, neosnovan je i prigovor optuženika da je prvostupanjski sud njegovu raniju osuđivanost cijenio odviše otegotnim, jer, i po ocjeni suda drugog stupnja, upravo okolnost da je optuženik ranije već bio osuđivan zbog kaznenih djela s elementima nasilja treba se i mora u konkretnoj situaciji cijeniti kao posebno otegotna okolnost.

Stoga sve naprijed navedene i utvrđene otegotne okolnosti, po ocjeni suda drugog stupnja, uz postojanje specijalno i generalno preventivnih razloga, kako se to s pravom navodi u žalbi državnog odvjetnika, u konkretnom slučaju opravdavaju izricanje strože kazne zatvora optuženiku i jedino na taj način, odnosno izricanjem kazne dugotrajnog zatvora u trajanju od 21 (dvadeset i jedne) godine će se prema optuženiku u potpunosti ostvariti svrha kažnjavanja propisana člankom 41. KZ/11, dok blaža kazna, za koju se optuženik u izjavljenoj žalbi zalaže, bez obzira na brojnost utvrđenih olakotnih okolnosti, ne samo da bi u konkretnoj situaciji poslala pogrešnu poruku osobama koje se ponašaju na potpuno identičan ili sličan način, već bi se isto tako i žrtvama obiteljskog nasilja te društvu u cjelini poslala kriva poruka, a njome, u odnosu na ovog optuženika, ne bi bilo moguće ostvariti prvenstveno svrhu specijalne prevencije, odnosno ista ne bi imala odgojni utjecaj na optuženika da shvati nedopustivost i neprimjerenost ovakvog postupanja i reagiranja u situacijama koje on doživljava kao konfliktne. Ovakva kazna, po ocjeni drugostupanjskog suda, u sebi sadrži dostatnu količinu društvene osude za zlo koje je optuženik počinjenjem ovog dijela nanio žrtvi, ali isto tako i društvu u cjelini te će se njome, uz specijalnu prevenciju, istovremeno ostvariti i svrha generalne prevencije.

Stoga je trebalo, prihvaćanjem žalbe državnog odvjetnika, preinačiti pobijanu presudu u odluci o kazni, na način kako je to pobliže označeno u točki I. izreke ove presude te istovremeno odbiti žalbu optuženog I. K. kao neosnovanu i potvrditi prvostupanjsku presudu u nepreinačenom djelu, a kao što je to precizirano u točki II. izreke ove presude.

Kako ispitivanjem pobijane presude nisu nađene povrede zakona na koje ovaj sud, u smislu članka 476. stavka 1. ZKP/08., pazi po službenoj dužnosti, to je na temelju članka 486. stavka 1. ZKP/08. trebalo odlučiti kao u točki I. izreke ove presude, a na temelju članka 482. ZKP/08. kao u točki II. izreke ove presude.

POUKA O PRAVNOM LIJEKU:

Protiv ove drugostupanjske presude dopuštena je žalba Vrhovnom sudu Republike Hrvatske, kao sudu trećeg stupnja, u roku od 15 dana od dana dostave prijepisa presude.

Zagreb, 6. studenog 2019.

Zapisničarka:
Iva Lovrin, v. r.

Predsjednica vijeća:
Vesna Vrbetić, v. r.